

 | Wijk van de Toekomst

CoP Lochem 6 november 2019

CoP-WvdT Lochem 6 november 2019

Wijk van de Toekomst

“Hoe selecteren we externe deskundigen voor een Wijk van de Toekomst die hun beloften daadwerkelijk waarmaken?”

Locatie: Gemeentehuis Lochem, Hanzeweg 8, 7241 CR Lochem

Dit thema is ingebracht door Theo de Bruijn (Wageningen Benedenbuurt). Zijn ervaring is dat het nog niet gemakkelijk is om de juiste vraag te stellen en daarop een aanbod te selecteren dat daadwerkelijk aan de eisen en wensen voldoet. We diepen dit vraagstuk samen verder uit.

De opzet vandaag

Thema: De keuze voor een adviseur/externe deskundige

- Deel 1: Thema – met twee cases en interactie

Pauze (koffie/thee)

- Deel 2: Durf te vragen sessie over twee vragen
- Deel 3: Actualiteit

Programma

- 17.00 uur Welkom Jan Straatman, Ondersteuningsteam WvdT
 - **Werk sessie Fusie van Belangen in praktijk:** in Dieren West is een werksessie belegd om uiteenlopende visies op de marsroute naar een toekomstbestendige wijk bij elkaar te brengen. Anke en Birgit van Nyenrode Business Universiteit hebben deze werksessie begeleid. Zij zullen de ervaringen met Fusie van Belangen in Dieren West met ons delen.
 - **Wijk van de Toekomst Laren;** presentatie door Jop van der Wee (gemeente Lochem), mede namens Cor Oonk van de werkgroep Aardgasvrij Laren. Jop licht hun aanpak toe en legt enkele dilemma's aan ons voor.
 - Thema: "Hoe selecteren we externe deskundigen die hun beloften waarmaken?" Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om technische, juridische, financiële of communicatieve ondersteuning. We vragen enkele CoP-deelnemers om hun ervaringen met ons te delen en dilemma's voor te leggen. In werkgroepjes bespreken we oplossingsrichtingen.
 - Actualiteiten
- 21.00 uur Afsluiting met een drankje

Programma vandaag: Thema 'Hoe selecteren we externe deskundigen voor een Wijk van de Toekomst die hun beloften daadwerkelijk waar maken?'

16:30-17:00	inloop
17:00-17:30	welkom door Jan Straatman en laten zien Dashbord
17:30-17:45	terugblik op Fusie van Belangen sessie in Dieren West (Anke, Marc, Birgit)
17:45-18:00	introductie van het thema door Theo de Bruijn (Wageningen)
18:00-18:20	ervaringen met het thema in Laren/Lochem (Carolien en Job)
18:20-19:00	interactie in groepjes
19:00-19:30	pauze/lichte maaltijd
19:30-20:00	plenaire terugkoppeling
20:00-20:30	wat speelt er nog meer in Laren/Lochem - durf te vragen sessie
20:30-20:45	bevindingen onderzoek en polsen belangstelling workshop (Ivo)
20:45-21:00	actualiteiten
21:00-21:30	naborrelen

CoP - Wijken van de Toekomst

6 November 2019, Lochem

Terugblik Fusie van Belangen Sessie in Dieren West

- Anke: De opzet van de sessie
- Marc: Het perspectief van een deelnemer (bewoner Dieren-West)
- Birgit: Resultaat van een belronde, 4-6 weken na de sessie

Aantekeningen Fusie van Belangen in Dieren West

- In Dieren West is een Fusie van Belangen sessie georganiseerd om de uiteenlopende visies van bewoners, gemeente en andere betrokken dichter bij elkaar te brengen.
- Bewonersinitiatief is erg bezig met de grote lijnen, het gemeentebeleid. Het is de vraag of dat niet te koste gaat van de aanpak in de wijk, als wijkinitiatief.
- Gemeenteambtenaar realiseert zich dat het voor bewoners frustrerend moet zijn als ze tegen een muur aanlopen terwijl ze er heel veel tijd en energie in steken.
- Binnen de wijk was een scheiding van geesten tussen mensen die oplossingen zochten in houtstook en anderen dat geen goede oplossing vonden. Deze twee kampen raakten steeds verder van elkaar af. Er bleek geen ontmoetingsplek in de wijk waar deze twee kampen elkaar konden ontmoeten en met elkaar in gesprek konden. Tennisclub zou soelaas kunnen bieden.
- Er is één sessie geweest. Dat bleek enorm bij te dragen aan het onderlinge begrip. Eén sessie is niet genoeg om de positieve sfeer van de FvB-sessie vast te houden. Er is behoefte aan opvolging.

Het woord is aan Carolien en Job

Interactie in groepjes

- Het formuleren van een uitvraag voor twee adviseurs/externe deskundigen aan de hand van een casus
- Stap 1: Ga met elkaar in gesprek over de organisatie van de uitvraag
- Stap 2: Formuleer de uitvraag voor een adviseur die zich richt op het proces en de sociale aspecten
- Stap 3: Formuleer de uitvraag voor een adviseur die zich richt op de meest geschikte techniek

Actualiteiten: Jan Straatman

- Expeditie Wijken van de Toekomst: Zes regiobijeenkomsten
- Digital Magazine

Durf te vragen sessie – Floris Leneman en Cor Oonk

Vraag 1: Gericht op de ervaringen met rekentools

Vraag 2: Gericht op de ervaringen met betaalbaarheid

Leren van Laren: *Hoe zijn we in Laren tot de selectie van een procesbegeleider gekomen?*

Procesbegeleiding in 2 fases

Fase 1: ontwikkeling plan van aanpak

- Plan van aanpak is opgeleverd en daarmee is opdracht afgerond.

Fase 2: ontwikkeling warmtetransitieplan

- Selectie van partij is gestart.

Aardgasvrij Laren

- **Tot stand gekomen op initiatief van Wakker Laorne (dorpsvereniging)**
- **Gemeente faciliteert, is formeel opdrachtgever naar procesbegeleider, maar geen projectleider**
- **Gemeente en vertegenwoordiging projectgroep selecteren samen partij**

Fase 1

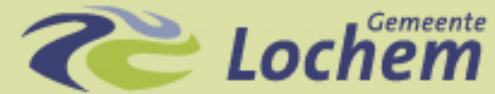
- **Nog veel onbekendheid met proces: uitvraag gebaseerd op informatie van Wijk van de Toekomst**
- **7 partijen benaderd**
- **Van lokaal tot landelijk**
- **Van zuiver ervaring met procesbegeleiding tot vooral ervaring met technische kant warmtetransitie – en daar tussenin**
- **Grote verschillen in prijs en aanpak, veel partijen lieten zien geen duidelijk beeld te hebben van een goede aanpak**
- **2 partijen uitgenodigd voor kennismakinggesprek: toelichting op plan van aanpak en de klik-factor (heeft de projectgroep een goed gevoel bij de procesbegeleider?) gaven de doorslag**

Gunningcriteria fase 1

- **Kwaliteit van de offerte (30%)**
- **Prijs (40%)**
- **Kwaliteit van en klikfactor met de adviseur (30%)**

Fase 2

- **Proces om te komen tot plan van aanpak geeft veel inzichten**
- **We stappen een stuk bewuster fase 2 in: zowel ten aanzien van wat we te doen hebben, als ten aanzien van wat voor partij we zoeken**
- **Dit uit zich in benaderde partijen: moeten ervaring hebben met ontwikkeling warmtetransitieplannen, en moeten vaardigheid van procesbegeleiding combineren met inhoudelijk (technische) kennis van warmtetransitieplannen**
- **Nieuwe uitvraag is professioneler, met een transparantere wijze van beoordelen en een betere uitwerking van beoordelingscriteria**
- **4 partijen benaderd, waarvan 2 die we niet in fase 1 hebben benaderd. Projectgroep heeft uitgesproken beeld van wat ze wel en niet willen**

- **Van de vier benaderde partijen worden de beste twee partijen uitgenodigd voor kennismakingsgesprek**
- **In het kennismakingsgesprek gaat klikfactor een rol spelen in beoordeling.**

Gunningscriteria fase 2

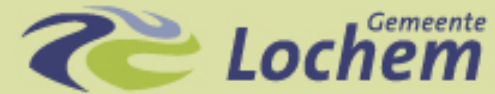
- **Prijs: 20%** (we hebben een plafondbedrag opgenomen)
- **Plan van aanpak: 35%**
- **Kwaliteit van het projectteam en met name de procesbegeleider: 40%**
- **Beperking uitstoot broeikasgassen gedurende uitvoering opdracht: 5%**

CO₂-PRESTATIELADDER[®]

Samen zorgen voor minder CO₂

Rol opdrachtgever

- **Gemeente heeft primair faciliterende rol: met kennis, inzet en geld.**
- **Maar: de gemeente wil wel resultaat zien. Ze wil leren van het proces en wil dat het geld goed benut wordt. Tevens verantwoordingsplicht naar provincie i.v.m. subsidie.**
- **Gemeente is formeel opdrachtgever naar procesbegeleider, maar stuurt niet alleen.**
- **Initiatief komt vanuit Laren: projectorganisatie bepaalt.**
- **Indien echt nodig stuurt gemeente vanuit haar rol als opdrachtgever die belang heeft dat opdracht volledig en goed wordt uitgevoerd.**
- **In voorbereiding op fase 2 wordt projectorganisatie nader vorm gegeven: waarschijnlijk in de vorm van stuurgroep en meerdere werkgroepen.**

Vragen?

Keuze externe adviseur

Wie ben ik?

Theo de Bruijn,
bewoner Benedenbuurt in Wageningen

Lid van:

- “bewonersinitiatief”
- Projectteam Energietransitie Benedenbuurt
- Coöperatie Warmtenet oost-Wageningen (WoW)
- Buurtwarmte –Energie Samen

Disclaimer

- 1. De stellingen zijn slechts ter prikkeling van de discussie en bewustwording!**
- 2. Ik bedoel geen specifieke bureaus!**

Ervaringen met externe adviseurs

- 2017 - Haalbaarheid van een warmtenet
- 2019 - Op weg naar een de aanbesteding van een warmtenet (van technisch ontwerp naar gedragen bewoners propositie)
- 2019 – Governance
- 2019 – Warmtevraag in Wageningen organiseren

Stellingen

1. Adviesbureaus benaderen de warmtetransitie veelal technisch. De bewonersparticipatie is slechts een noodzakelijk kwaad wat je ook moet noemen in je offerte om bij gemeentes een kans te maken.
2. Ongeacht de contractvorm en de condities, het wordt altijd duurder omdat de adviseur de interne opdracht heeft meerwerk binnen te halen.
3. Bewonersparticipatie werkt kostprijs verhogend. De tijd die de adviseur er in moet steken is onvoorspelbaar en daarmee een risico wat je af moet dekken met een forse marge binnen de aanneemsom.
4. De ervaring van adviseurs is mooier dan de werkelijkheid. In de praktijk kost het moeite toezeggingen waar te maken. Veelal is het hetzelfde kunstje met alleen een nieuw jasje.

Stellingen

5. De interne organisatie van adviesbureaus is niet ingericht om een bewonersinitiatief goed te helpen.
 - De vraagstelling is te complex voor één afdeling. Daardoor veel verschillende divisies en disciplines.
 - Iedere divisie is een eigen koninkrijkje - geen centrale sturing.
 - Geen duidelijke structuur hoe de communicatielijnen lopen.
6. De werkzaamheden van een adviseur zijn net een zwarte doos. Er komt iets uit waarvan je niet mag weten hoe het tot stand is gekomen. Als bewoners bewonersinitiatief wil je graag alle details weten maar die krijg je niet.

Stellingen

7. Alleen tot aan de handtekening ben je als klant belangrijk.
 - Daarna ben je slechts een nummer, een euro, een zeer klein percentage van de omzet.
 - Een 5,5 is ook een voldoende. De adviseur gaat niet tot het maximum voor je.
 - Vooral op gebaande paden blijven, conservatief en veilig. Vernieuwende inzichten zijn een onverantwoord risico.
8. Wil je als initiatief het beste resultaat dan doe je aan cherrypicking. Je houdt zelf de regie en koopt de kennis daar in waar die het beste is. Je kiest die mensen die er echt voor willen gaan. Veelal kleine bedrijven of 1-pitters.

EINDE

Informatie:

Theo de Bruijn

Mobiel: 06-25076864

Email: theo@dbvb.nl

Aantekeningen casus adviseursselectie

- Adviseur met ondersteunen in onderzoek door en met bewoners. Hij moet stimuleren, verder helpen, faciliteren.
- Het initiatief voor de inzet van adviseurs en procesbegeleiders moet liggen bij bewonersinitiatief en niet bij gemeente.
- In de casus zijn al keuzes gemaakt en gaat het om tempo. Conclusie is dat je je kunt conformeren aan de keuze, maar het opleggen van deadlines is voor bewoners niet te verteren: 'We doen het pas als de mensen er klaar voor zijn'.
- Ontwikkeling in de wijk moet komen vanuit de wijk. Om de uitvraag in de markt te zetten heb je (waarschijnlijk) de gemeente nodig (juridisch). De inhoud zou je door de bewoners moeten laten bepalen. Je zoekt externe experts die de lokale situatie goed kennen; niet de adviseurs van ver. Adviseur moet meedenken en niet vanuit zichzelf met dé oplossing komen.
- Rol gemeente en wijkinitiatief moet je goed vastleggen om duidelijkheid te verschaffen. Dit is nodig om met de benen op de grond te blijven en een realistisch pad te gaan bewandelen.
- Formeel opdrachtgever is de gemeente, maar in een faciliterende rol. Voor de projectsturing kun je een stuurgroep oprichten waar het bewonersinitiatief een belangrijk deel van uitmaakt.
- Is een procesbegeleider uit de wijk mogelijk? Zou kunnen, maar geen beslisser. Besluitvorming is een issue; hoe doe je dat?

Bevindingen onderzoek en polsen belangstelling workshop: Ivo Beenakker

Wijken van de Toekomst

Workshop pitch

Ivo Beenakker, MSc

6 november 2019

Radboud Universiteit Nijmegen

Frames

Een frame is een perspectief op besluitvorming inclusief:

- Onderliggende waardenpatroon.
- Informatieselectie.
- Leidraad tot handelen.

Verschillende frames

Er is een grote verscheidenheid aan frames, bijvoorbeeld:

- Pioniers-perspectief (wij veranderen het systeem).
- Gemeenschappelijk duurzaamheidsperspectief (samen met de buurt).
- Technologisch perspectief (warmtenet of biogas).
- Financieel-economisch perspectief (monetaire winst en vermijden verlies).
- Beleidsperspectief (verantwoorde inzet van publieke middelen).
- Juridisch perspectief (de nieuwe Omgevingswet).

Verbinden van frames

Het kennen van elkaars frames is niet alleen bewustwording, maar ook leidraad tot collectieve actie:

- Meekoppelkansen (Klimaatakkoord, 2019).
- Wijkgerichte benadering (Klimaatakkoord, 2019).
- Verhogen van het kennisniveau.
- Vergroten van de participatie.

De veronderstelling is dat als we elkaars belevingswerelden (frames) beter kennen, collectieve actie meer effectief is.

Vragen

- Wat willen jullie graag weten omtrent het verbinden van perspectieven in de energietransitie?
- Wat willen jullie graag weten omtrent het komen tot gezamenlijke actie in de energietransitie?

Wijk van de Toekomst

Wij willen in Gelderland van het aardgas af! Een moeilijke, maar geen onmogelijke opdracht. Een wijk verduurzamen en aardgasvrij maken is ingrijpend. Daarom werken we samen met bewoners, een wijk- of dorpsraad, de gemeente, de netbeheerder of een woningcorporatie stap-voor-stap toe naar deze gezamenlijke stip op de horizon.

We maken elkaar enthousiast en zoeken naar betaalbare mogelijkheden om samen energie te besparen en warmte duurzaam op te wekken. En het mooiste is: iedereen in een wijk kan daartoe initiatief nemen en wij helpen je graag op weg.

Het programma Wijk van de Toekomst is onderdeel van het Gelders Energieakkoord en richt zich op één van de hoofdthema's van de energietransitie in de gebouwde omgeving: de stapsgewijze afkoppeling van het aardgas van de Gelderse wijken én de opbouw van een nieuwe basis voor warmtevoorziening.

Daarmee maakt een Wijk van de Toekomst zich klaar voor de toekomst en wordt een wijk een plek waar mensen prettig wonen en werken, zowel betaalbaar als veilig en aardgasvrij, geschikt voor jong en oud, zonder wateroverlast of hittestress en mét duurzaam vervoer.

ACTUEEL

18 december 2019 in Actueel

'Verduurzaming Erfgoed in Wijk van de Toekomst' 3 februari

16 december 2019 in Actueel

'Conferentie Wijk van de Toekomst 2020' op 13 februari

16 december 2019 in Actueel

Wijk van de Toekomst, Expeditie vol uitdagingen

9 december 2019 in Actueel

Expeditie Noord Veluwe: 'Betaalbaarheid voor iedereen is cruciaal'

An aerial night photograph of a village nestled in a valley. The scene is illuminated by warm yellow and orange lights from buildings and street lamps. In the foreground and middle ground, there are vibrant, multi-colored light trails in shades of purple, blue, and pink, suggesting long-exposure photography of moving lights or traffic. The background shows dark hills under a deep blue twilight sky.

Jan Straatman, Balance & Result
j.straatman@balance-result.nl
06-27014879
www.wijkvandetoeekomst.nu

*Het Ondersteuningsteam Wijk van de Toekomst werkt in opdracht van de provincie Gelderland aan het programma Wijk van de Toekomst van het Gelders Energieakkoord.
Het ondersteuningsteam bestaat uit Balance & Result, Witteveen+Bos en Nyenrode Business Universiteit.*